

בין בט"ש, אימון וקרבי: גדוד שלח עובר ללחימה

"באחת ידו עשה במלאכה ואחת מחזקת השלח".¹³²

פעילות ביטחון שוטף, למידה ואימונים ולחימה הם שלושה מתווים שונים לחלוטין של פעילות צבאית. בדרך-כלל מקובל שעדיף להפעיל לכל אחד מבין המתווים האלה יחידה נפרדת המתמחה בסוג הזה של הפעילות. במהלך חודשי הקיץ החמים של 2014 עבר גדוד שלח (532) של חטיבת בני אור את כל שלושת מתווי הלחימה בהצלחה מלאה וללא אבדות. המעבר בין מתווי הלחימה השונים ובין הצורות השונות של הפעילות הצבאית נעשה לעתים בפרקי זמן קצרים - בתוך כמה ימים, ואפילו בתוך כמה שעות.

היכולת הזאת לפעול במתווי לחימה שונים ובתנאי אי ודאות קיצוניים לא צמחה יש מאין.

על בניין הכוח והפעלתו היה אחראי סא"ל השאם אבראהים, הוותיק במפקדי הגדודים שבחטיבה. אבראהים, יליד ותושב הכפר מרר שבצפון הארץ, הביא אתו לא רק את הניסיון והמקצועיות אלא בעיקר את השלווה שהפכה אותו למודל חיקוי לקציני ולחיילי גדוד שלח. לפני שהגיע לגדוד הוא פיקד על גדוד מבצעי - גדוד 82 געש שבחטיבה 7. השנים האלה בגדוד המבצעי הפכו את אבראהים לבעל יכולות גם בפעילויות בט"ש ובלחימה - שתי צורות לחימה נוספות שאינן באות לידי ביטוי בחיי היום-יום בחטיבת בני אור. היכולות האלה והניסיון שהצטבר נשאו פירות כאשר בית-הספר עבר משגרה לחירום, ואבראהים נאלץ לאלתר לא מעט כדי להפוך את הכוח שבפיקודו לכוח לוחם משמעותי.

בקיץ 2014 סיים אבראהים את השנה השנייה בתפקיד מג"ד. הוא היה הוותיק שבמפקדי הגדודים בחטיבה, ולכן גם המנוסה ביותר. בימים כתיקונם מופקד

הגדוד על הכשרת הצמ"פ של לוחמי חטיבות 7 ו-401. העובדה הזאת עלולה לכאורה לפגוע ביכולת הלחימה בשעת חירום שכן החניכים הלומדים את מקצועות השריון אינם מסוגלים עדיין לשמש לוחמי שריון כאשר ניסיונם כולל רק טירונות קצרה בגדוד אדם (195) ואחריה לימודי המקצועות הנדרשים ללחימה ברמה התיאורטית בלבד.

אחת ממשימותיו של גדוד שלח לפני היציאה למבצע "שובו אחים" הייתה לעלות לפעילות ביטחון שוטף כתגבורת לחטיבה המרחבית בנימין. ואולם ביום חמישי בלילה, 12 ביוני 2014, נחטפו בגוש עציון שלושת הנערים, ומבצע "שובו אחים" החל להתגלגל. אברהמים שחזר את האירועים:

זה היה מעבר חד. עוד בבוקר יום חמישי הספקתי לראות בטלוויזיה את משחק הכדורגל של ברזיל נגד קרואטיה שפתח את אירועי אליפות העולם בכדורגל "המונדיאל". אחר כך באו הטלפונים והפקודות, וביום ראשון כבר הייתי עם כל הגדוד השלי בבסיס האימונים הפיקודי בבית ג'וברין לשלושה ימי אימון מרוכזים לקראת היציאה לפעילות ביטחון שוטף בגזרת בנימין - פעילות שתוכננה כאמור מראש והפכה עכשיו לפעילות מבצעית במסגרת מבצע "שובו אחים".¹³³

לאחר שהסתיימו שלושת ימי האימונים עלה הגדוד כולו לפעילות מבצעית בגזרת בנימין. חייליו סרקו את הגזרה כולה כדי לאתר את הנערים החטופים. שלושה שבועות עמוסי פעילות עברו על לוחמי "שלח" בקו, והמג"ד נמצא בתנועה מתמדת בין הפלוגות שלו: בודק, מנחה ומעודד. רוח המפקד שלו ושל חבורת המ"פים המנוסים, שהתאפיינה בעשייה ובמקצועיות, פיצתה על חוסר הניסיון של מאות לוחמי הגדוד. טקס הסיום של קורס הצמ"פ נדחה בשל הפעילות המבצעית הדחופה ב"שובו אחים", ורק ביום רביעי, 2 ביולי 2014, עזב הגדוד את גזרת בנימין והוחלף על-ידי "מכרים ותיקים": גדוד געש שעליו פיקד אברהמים בתפקידו הקודם.

בלילה לנו החיילים וצוות המפקדים בלטרון, והתכוננו לטקס המרגש שבו יקבלו במעמד המפקדים ובני משפחותיהם את ה"צפראגול" - סיכת הלוחם הנכספת בשריון - שעבורה הם עברו את המסלול הארוך של הטירונות, בית הספר למקצועות השריון וקורס הצמ"פ, שהסתיים באופן לא צפוי בפעילות מבצעית לאיתור החטופים. במהלך הטקס שודרה באמצעי התקשורת ההודעה על מציאת גופות הנערים ועל הירי ההולך וגובר בדרום. המג"ד נשא דברי פְּרָדה מלוחמיו. לאחר סיום הטקס התפזרו הלוחמים לשבת בבית - אחריה הם יחזרו ליחידות שמהן נשלחו בחטיבות 7 ו-401.

הקורס תם, אבל עבודת המג"ד והצוות הפיקודי שלו רק החלה. עוד במהלך הטקס קיבל המג"ד פתק בכתב ידו של המח"ט, והבין שהמלחמה כבר בדרך ושהוא יצא אליה ללא חיילי הקורס, אלא רק עם צוות הקצינים והמפקדים בקורס. הוא הבין מיד כי בפניו ניצבות שתי משימות: להכין גדוד לוחם שחייליו יהיו צוות המפקדים שלו בלבד, ולהכשיר במהירות שיא את הטנקים שמאחוריהם שעות מנוע רבות מספור במהלך הצמ"פ והפעילות המבצעית שאחריה ללחימה ברצועת עזה. אברהים סיפר:

הרחתי את המלחמה באוויר, ולכן כבר באותו יום חמישי, 3 ביולי 2014, מיד עם תום הטקס, התחלתי לעבוד במרץ רב על שיבוץ קרבי והרכבת סגל של גדוד שאתו אוכל לצאת למלחמה, וגם הכנתי מיידית את התוכניות להכשרת הכוח במישור הטכני, הצטיידות בטנקים, זיוודם, והכשרתם לקראת יציאה לקרב. לא חיכיתי לפקודות, והיה לי ברור לגמרי מה המצב ומה עלי לעשות. התוכנית הייתה לגבש בתוך 48 שעות את הגדוד מבחינת כוח אדם ואמצעי לחימה, ואז להתחיל להתאמן במרץ ולקבל ולתת את הפקודות.¹³⁴

הקשיים המידיים שעמם התמודדו השאם והגדוד היו לא פשוטים. מכיוון שהטנקים בגדוד נועדו לצורכי לימוד והדרכה היו בגדוד פלוגות של טנקי מרכבה סימן 2 לצד טנקים מתקדמים יותר - מרכבה סימן 4. לטנקים יש מערכות טכניות שונות לחלוטין, חלקי חילוף שונים והגרוע מכול - תחמושת

שונה. בטנקי המרכבה סימן 4 נעשה שימוש בתחמושת של 120 מ"מ, ואילו בדגמים המיושנים יותר נעשה שימוש בתחמושת של 105 מ"מ. בשעות הצהריים הלוהטות ביום חמישי, 3 ביולי 2014, בשעה שהחניכים בוגרי קורס הצמ"פ נהנו בטקס באתר השריון בלטרון מבורקסים ריחניים, מקנקני מיץ קר ומפירות עסיסיים ניצל אברההים את הזמן לצרכים אחרים לגמרי.

באמצעות פנקס הטלפונים הפרטי ורשימת אנשי הקשר בטלפון הנייד הוא ארגן בתוך שעה את מה שהיה עושה מטה שלם של גדוד מסודר יותר ועתיד אמצעים במשך שבועיים של עבודה. סא"ל אברהים נזכר בחיך ומשחזר את הדרך בה תכנן את המעבר המהיר מגדוד מתרגל לכוח לוחם: "החלטתי להעביר לגדוד 196 את הפלוגה שלנו עם טנקי המרכבה סימן 4, ולקבל מהם בתמורה פלוגה של טנקי מרכבה סימן 2 שהייתה בשימושם של קציני השריון של חטיבות 7 ו-401, המתאמנים עדיין על הטנקים האלה. הפלוגות האלה ר' רש' בפיקודם של סרן גל בכר וסרן יהונתן בן דוד ("בנדה") אוחדו לפלוגה אחת בפיקודו של "בנדה". נקבע שסרן בכר יהיה סגן מפקד הפלוגה.¹³⁵ בכר קיבל את ההודעה על שינוי המסגרת עוד במהלך הטקס בלטרון, וכמוהו גם סרן נתי ביטון, שעמד ערב כניסה לתפקידו החדש כמפקד פלוגה ק' בגדוד שלח. למרות האכזבה מן המעבר למסגרת אחרת הוא השלים עם כך מיד. את סא"ל וולפסון הוא הכיר כבר, ו"בנדה", מפקד הפלוגה של מרכבה סימן 4, שימש בתפקידו הקודם קצין ההדרכה בגדוד שלו.¹³⁶ התברר, שלעובדה שהשריון הוא "משפחה אחת גדולה" יש לא מעט יתרונות.

במקביל הנחה המג"ד את כל סגל הפיקוד של הגדוד שלו כי נותר ללא חניכים שכן מיד עם החזרה מחופשת השבת יחל אימון מסיבי לצד הכשרת הטנקים למלחמה. הוא הבין היטב לאן הרוח נושבת והריח באוויר את ריחה של המלחמה המתקרבת. לפיכך הוא הורה לאנשי הגדוד שלא להזדכות על הטנקים עמם סיימו זה עתה חניכי מחזור הצמ"פ האחרון את הכשרתם. החל מן הרגע שבו חזרו פקודיו מחופשת השבת נכנס הגדוד כולו לשגרת פעילות בלתי פוסקת של השגת רמת מוכנות מרבית: מסדרים, טיפולים בטנקים,

זיוד, השלמת חוסרים וציוד לחימה, חימוש והזנת מערכות המודיעין במחשבי הטנק. את פלוגה ע', בפיקודו של סרן אריאל קירשנבוים, הוא הסב לפלוגה לוחמת, ואילו את מפקד פלוגה פ', סרן אברהם בוצ'קו, הוא החליט להסב לתפקיד מרכזי אחר שאינו כרוך בפיקוד בלחימה - קצין המבצעים של הגדוד. אבראהים סיפר בריאיון עמו:

זו לא הייתה החלטה פשוטה. בוצ'קו, שצוות על-ידי בתחילה לתפקיד אחר, ביקש להישאר בתפקידו כמפקד פלוגה ולהוביל את האנשים שלו לקרב, אבל אני סירבתי. הגעתי למסקנה שהתפקיד שבו הוא יוכל לתת את מרב כישוריו הוא של קצין המבצעים של הגדוד. התעקשתי על החלטה זו כי הייתי זקוק לו לצדי בפיקוד - בעיקר לאור הניסיון שהוא רכש בתפקידו הקודם כקצין המבצעים של חטיבה 7. הסברתי לו שעם כל ההבנה לרצון שלו, התפקיד של קצין מבצעים גדודי בלחימה חשוב יותר מאשר מפקד פלוגה. בדיעבד, התברר שהחלטה שלי הייתה נכונה. בוצ'קו מילא מצוין את תפקידו, ושימש עבורי מכפיל כוח אמיתי של עוצמת הלחימה של הגדוד.¹³⁷

גם בוצ'קו סיפר על האירועים האלה:

היינו ארבעה מפקדי פלוגות שסיימו רק שבוע לפני כן את קורס מפקדי הפלוגות. כולנו באנו מחטיבה 7 ועברנו לחטיבה 460. למעשה, הגענו לגדוד רק ביום ראשון, 6 ביולי 2014, בעיצומו של תהליך הפיכת גדוד שלח מיחידת הדרכה והוראה לכוח לוחם. שלושה מאתנו הוצבו תחת פיקודו של אבראהים בגדוד שלח, ואחד עבר לגדוד אדם של הכשרת טירונים והוראת מקצועות השריון. אני קיבלתי פלוגה של טנקי מרכבה סימן 4, שהיו שייכים בכלל לחטיבת מילואים, ומיד עם הכרזת הכוננות נלקחו מאתנו והוחזרו לגדוד האורגני שלו הם היו שייכים.

ביום ראשון, 6 ביולי 2014, כאשר הגעתי לבסיס שיזפון בשעות

הבוקר גיליתי שלאחר העברת הפלוגה שלי ליחידת המילואים נותרו לנו לפליטה בגדוד רק שתי פלוגות לוחמות - לא כוח אדם מספיק אפילו בשביל לאייש אותם בצוותים שיוכלו להילחם בהן. השאם עבד במרץ רב כדי "לגייס" צוותים לפלוגות שנותרו לנו. לשם כך הוא הצליח לאסוף ולקבץ ערב רב של מפקדים שאותם ליקט מבוגרי קורס מפקדי טנקים, מחניכים בהשלמה של השריון וממועמדים ליציאה לבה"ד 1 מטעם השריון. הערב רב הזה קיבל תוך שעות ספורות שיבוץ קרבי וחלוקה לצוותים, והפך כמעט מיידית ליחידה לוחמת מנוסה מאוד - יחידה שלוחמיה רובם ככולם אינם רק כאלה היודעים להפעיל טנק אלא מפקדים וקצינים בשריון.

הלוחמים האלה החלו כמעט מיד לטפל בטנקים, שכאמור היו במצב די גרוע אחרי קורס שלם של צמ"פ שהתאמן עליהם. שש שעות לאחר מכן הם כבר היו מוכנים להעמסה על הגוררים שהמתינו להם להסעה לנקודת היציאה למבצע. כאשר סודרו הצוותים, התברר לי בתחילה ששיבצו אותי להיות סגן מפקד הפלוגה של יקיר קסלסי, מפקד פלוגה צ'. שעות ספורות לאחר מכן קרא לי המג"ד והודיע לי שבחר בי להיות קצין המבצעים הגדודי לאור ניסיוני בתפקיד הזה במסגרת חטיבה 7. זו הייתה החלטה מבאסת ומאכזבת כי פירושה היה שלא אוכל להילחם, ואצטרך לתפעל את הלחימה מרחוק מתוך חבורת הפיקוד או נגמ"ש 10/A, אבל למרות האכזבה שלי הבנתי מיד שהוא צודק, ושאני חייב לקבל את התפקיד הזה, ולו רק משום שאין אחרים שיעשו אותו עם ניסיון דומה לשלי.¹³⁸

סרן אריאל קירשנבוים הוא צלע נוספת ברביעיית הקצינים הטריים שהגיעו לגדוד שלח ממש ערב היציאה לקרב. קירשנבוים, תושב ההתנחלות רבבה, ובוגר המכינה הקדם צבאית עוצם שבעצמונה, גדל וצמח כמו שלושת המ"פים האחרים בחטיבה 7. תפקידיו הקודמים היו בחטיבת ההכשרות, שבה הוא היה מדריך בקורס מפקדי טנקים ("גנן"); לאחר מכן הוא שימש סגן מפקד פלוגה. הוא חזר לחטיבת בני אור יחד עם שלושת חבריו פחות משבוע מאותו

יום חמישי, 3 ביולי 2014, שבו ניתנה הפקודה הראשונית שהפכה את החטיבה מבית־ספר לאימונים ליחידה לוחמת. קירשנבוים סיפר:

למעשה, ביום שבו ניתנה פקודת הכוננות לחטיבה כולה, 3 ביולי 2014, סיימנו אני ושלושת חברי את קורס המ"פים בטקס במקום אחר, וביום ראשון שאחריו, 6 ביולי 2014, הגענו לחטיבה. ארבעה ימים לאחר מכן - ביום חמישי, 10 ביולי 2014, קיבלתי את פלוגה ע'. הפלוגה הזו הורכבה מחניכים שהיו אמורים להתחיל קורס מט"קים, חניכי קורס קציני שריון (קק"ש) וחניכים נוספים שעמדו לפני יציאה לקורס קצינים בבה"ד 1.

הם היו קבוצה מגוונת מאוד עם רמות אנושיות ומקצועיות שונות מאוד איש מרעהו. כל אלה חייבו אותי במקביל להכנות הבלתי פוסקות להכשרת הכלים ולאימונים לעשות גם הכנות מקדימות מסוג אחר: ערכתי להם תדריכים וסדרת ראיונות להיכרות אישית ומקצועית. שני אלה נרכשו בזמן קצר מאוד עוד לפני שיצאנו ללחימה. היה חשוב לי מאוד ליצור את הגיבוש המקצועי והחברתי הראשוני לפני היציאה לקרב, ואכן עמדתי ביעד הזה.¹³⁹

בניגוד למג"ד הוותיק מאוד, ולחבורת המ"פים הצעירה מאוד שהגיעה מתוך חטיבה 7 ומיתר החטיבות הלוחמות אל המסגרות הגדודיות של חטיבה 460, הגיע סרן עודד עדני, לגדוד ממרחקים: הוא סיים קורס מ"פים שאליו נשלח בצבא ארצות־הברית וחזר לארץ ב־29 ביוני 2014 - ארבעה ימים בלבד לפני מתן פקודת הכוננות. לעדני (28), יליד פרדסיה, הוא בעל ניסיון רב בשריון. הוא מילא לסירוגין תפקידי לחימה ותפקידי הדרכה: מפקד מחלקה בגדוד 82 בחטיבה 7, מדריך בקורס מפקדי טנקים בגדוד 196, קצין המבצעים בחטיבה 7 וקצין המבצעים של סא"ל אברהים בתפקידו הקודם כמג"ד 82, גדוד "געש" בחטיבה 7. עדני סיים קורס מ"פים בחטיבה 7, ונשלח אחריו לקורס מ"פים בצבא ארצות־הברית, שממנו שב כאמור בשבוע שבו ניתנה פקודת הכוננות. את כל המסלול הצבאי עשה בטנק מרכבה סימן 2, וגם בתפקידו המיועד

כמפקד פלוגה כ' ("כנרת") בגדוד 196 של קציני השריון של חטיבות 7 ו-401 הוא היה אמור לפקד על חניכים בטנק הזה.

בעבר הוא עמד לצאת לקרב כלוחם שריון בשלושה מקרים, אך בסופו של דבר לא יצא ללחימה. ב־2006 הוא היה טען בצוות טנק בגדוד שלח במסגרת הצמ"פ שהיה אמור להישלח כתגבורת ללחימה משימה שבוטלה בסופו של דבר. כך קרה גם ב־2008 - במהלך מבצע "עופרת יצוקה" הועבר הגדוד כולו על מובילים דרומה לקראת כניסה ללחימה לעזה, אך בסופו של דבר בוטלה המשימה. חמש שנים לאחר מכן, ב־2013, במהלך מבצע "עמוד ענן", היה עדני קצין המבצעים של גדוד 75, והיה אמור להשתתף בלחימה בעזה, ואולם ברגע האחרון בוטלה גם המשימה הזאת. הפעם הוא יצא לקרב, אך לא לפני שעבר שינויים בכל תחום כמעט: ביחידה האם שהוצב בה, בזהות החיילים שעליהם פיקד, ביחידה שהוקמה בחיפזון, ואפילו בגזרת הלחימה. בריאיון עמו סיפר עדני:

ברגע שבו חזרתי מהקורס בארצות־הברית, עוד לפני שהספקתי להתאושש לגמרי מהג'ט לג, הייתה לי תחושה שהפעם אחרי שלוש מלחמות של "כמעט" אני הולך להילחם. התפקיד המיועד שלי היה מפקד פלוגה כ' של טנקי מרכבה סימן 2 בגדוד 196 המכשיר את קציני השריון. הכרתי היטב את הכלי הזה, אהבתי אותו ובטחתי בו. סמכתי על ה"סימן 2" בעיניים עצומות: גדלתי עליו והאמנתי בלב שלם כי כשמטפלים בו נכון, הוא משיב לך באותו מטבע ומשרת אותך נאמנה. חשתי בו מוגן ובטוח ולא הפריע לי אפילו שטכנולוגית הוא מיושן יותר ואין בו, בניגוד לטנקי המרכבה סימן 4, את מערכת "מעיל הרוח" שאמורה להגן עליו מנשק אנטי טנקי.

הגעתי ביום חמישי, 3 ביולי 2014, לטקס בלטרון, וראיתי את האוטובוסים יוצאים עם חניכי קורס קציני השריון שסיימו זה עתה את הסמכתם בגדוד 196. הם יצאו לחופשה שאחריה יחזרו ביום ראשון לתפקידם החדש בגדודים שמהם הגיעו. פגשתי את החבר'ה של הסגל שאותו אשרת בתפקידי החדש בגדוד, וקבענו מסיבה של גיבוש חברתי במוצאי שבת בביתו של הדר גינדי, אחד מאנשי הצוות.

הגעתי למסיבה יחד עם אלעד ביתן, מפקד הפלוגה היוצא של פלוגה כ', שעליה הייתי אמור לקבל את הפיקוד.

אלעד קם לברך במסיבה, ובדיוק ברגע שהוא התחיל לדבר הגיעה שיחת טלפון מהמג"ד רפי וולפסון [שבה הורה] להתחיל להתכונן מיידית למעבר ממתכונת שגרה למתכונת חירום. המסיבה הסתיימה בבת אחת ו"ההפגנה התפזרה". כולם רצו הביתה לארוז ולהתכונן למחר. למחרת בבוקר החלה הכנת הסגל לקראת הקורס הבא של קציני השריון בבית גולדמינץ בנתניה. זה היה מצב מוזר כי כל הגדוד עבר מיידית למתכונת חירום, והטנקים טופלו והועברו עם הצוותים לגבול הרצועה. אבל אלה היו רק הפלוגות של טנקי מרכבה סימן 4.

מהפלוגה שלי, פלוגה כ', הוצאה מחלקה של טנקי מרכבה סימן 4 והועברה ל-196, ואני נותרתי עם פלוגה מוקטנת של שתי מחלקות בלבד של מרכבה סימן 2. הגדוד של "סימן 2", "שלח", עדיין לא הופעל בשלב הזה למרות שהיה לי ברור לחלוטין מהרגע הראשון שאני יוצא למלחמה תחת פיקודו של השאם. בינתיים נשארנו "ישובים על הגדר" וממשיכים כאילו הכול כרגיל את ההכנה לקראת הקורס הבא של קציני השריון ההולכים ללמוד את הפיקוד על הטנק הזה בפלוגה שלי. הצוותים שלי היו אנשי סגל - מפקדי טנקים ומפקדי מחלקות, כולם צעירים מאוד וללא ניסיון מבצעי. השאם יצר אתי קשר כבר ביום ראשון, וביקש שארד דחוף עם הפלוגה שלי ואצטרף לגדוד שלח, אבל באותה נשימה, רפי המג"ד שלי, נתן לי כל הזמן הנחיה להמשיך בהכנת הסגל לקראת הקורס הבא. ביום שני, 8 ביולי 2014, ירדנו כחלק מתוכנית הכנת הסגל לבסיס שיזפון, ואז החלטתי שבמקביל להכנה לקורס אתחיל בכל מקרה להכין את הטנקים ואת האנשים שלי ללחימה. נוצר מצב מוזר שבו מצד אחד נמשך הקורס של קציני השריון ב-196 כאילו כרגיל, ובמקביל היה ברור כאמור לגמרי שהולכים להילחם במסגרת גדוד אחר - גדוד שלח 532.¹⁴⁰

ביום שישי, 11 ביולי 2014, לאחר שבוע מבולבל, התקבלה סוף סוף הפקודה: פלוגה כ' מועברת לגדוד שלח כפי שצפה אבראהים למעלה משבוע לפני כן. ההחלטה להכין את הטנקים לחגימה כבר מן הרגע שבו ירדו הצוותים המאולתרים לשיזפון שלושה ימים קודם לכן הוכיחה את עצמה כנכונה. בשלב ההוא הבינו כבר כולם כי הולכים לצאת לחגימה. במהלך הימים שקדמו למתן הפקודה המשיך סדר היום להיות מעורב - בחלק משעות היממה המשיכו החניכים את מתכונת הקורס, אבל בפועל ניתנו כבר הפקודות לחגימה - זאת תוך עבודה בלתי פוסקת להכשרת הכלים ומסדרי מג"ד חוזרים ונשנים של אבראהים. המג"ד לא היה מוכן להתפשר אפילו על הפרט הקטן ביותר. אף שהמצב היה יוצא דופן, ובשטח הדברים היו מעורפלים, הוא תבע שלמות וודאות בכל הנוגע למצבם של הטנקים ושל הלוחמים. עדני סיפר:

קיבלנו את הפקודה למעבר משגרה לחירום ביום שישי, 11 ביולי 2014 - שבוע אחרי כולם. התחלנו לזווד במרץ את הטנקים בתחמושת הייעודית להם, זו של ה-105 מ"מ שאותה הוצאנו בארגזים מתוך מחסני החירום, הימ"חים, שנפתחו בדיוק עבור התכלית הזאת. זו הייתה עבודה קדחתנית, שבה הצלחנו להעביר את הטנקים לשלב הגבוה ביותר של ההכנה: מוכנות לקרב. כשהייתי עם עצמי היה לי לעתים זמן להרהר במה שעברתי.

חשבתי על קורס מפקדי הפלוגות בצבא ארצות-הברית שאותו סיימתי רק ימים ספורים קודם. חשבתי על מה שלמדתי שם ועל הרלוונטיות שלו למה שאני עושה עכשיו. בקורס הזה היו מפקדים מ-26 מדינות, כולל ארצות ערביות, ובעיקר קצינים מנאט"ו. לנו ולאמריקנים היה את הניסיון הקרבי הכמעט יחיד. נושאים של מעבר משגרה לחירום ומכוננות לחגימה היו מוכרים לנו ולהם. מה שרכשתי בקורס הזה היה בעיקר בתחום התיאורטי ובתחום התרבותי.

העשרתי את הידע ולמדתי על צבאות אחרים, על שיטות הפעולה שלהם ועל האפשרות לשיתוף פעולה עמם. אנשי הצבא האמריקנים, היו מודעים לעובדה הזאת, והעריכו מאוד את היתרון של הניסיון

המבצעי שלנו. בתחום המעשי הקורס כמעט לא חידש לי דבר. כל מה שהבאתי אתי, הן ברמת הערכים והן ברמה המקצועית, למדתי מתפקידי בגדוד ההכשרה של קציני השריון - 196, ומתפקידי הקודמים בחטיבה 7 ובגדוד 532, שבו קיבלתי אגב לאחר תום הקרבות את תפקיד הסמג"ד.¹⁴¹

הפתגם הערבי קובע כי "לא ניתן להחזיק שני אבטיחים ביד אחת", היינו, לא ניתן לבצע בעת ובעונה אחת שתי משימות שונות. סא"ל השאם אבראהים, שפיקד על כל תהליך המעבר של גדוד שלח משגרה לחירום, הוכיח כי כאשר אין ברירה ניתן בהחלט לשאת לא רק שני אבטיחים ביד אחת אלא אפילו שלושה.

במהלך השבועיים שבין 4 ביולי ל-18 ביולי הצליח המג"ד לעמוד בהצלחה בשלוש משימות שונות לחלוטין, הסותרות זו את זו. הוא המשיך בהכנת הסגלים החדשים של הצמ"פ. פלוגה צ' בפיקודו של סרן יקיר קסלסי ופלוגה ע' בפיקודו של אריאל קירשנבוים המשיכו בשיזפון בהכנת הסגלים של הקורס הבא של הצמ"פ עבור לוחמי חטיבות 7 ו-401, ופלוגה כ' המשיכה להתכונן למחזור הבא של קורס קציני השריון. בהתאם לדרישת השאם, הועברה הכשרת הסגלים מבית גולדמינץ שבנתניה אל בסיס שיזפון, צעד שאפשר להכין את הגדוד כולו ללחימה ולהחזיר את הטנקים לכשירות - בתחילה לרמה שתאפשר להשתמש בהם באימונים, ובהמשך לרמה שתאפשר שימוש בהם בלחימה.

המג"ד לא הסתפק ב"שני האבטיחים", והצליח לשאת "אבטיח שלישי": הכנת הגדוד ללחימה ברמת התיאום הפיקודי מול המסגרת החטיבתית. גם המשימה הזאת הייתה לא פשוטה. אבראהים האמין בשלב הראשון כי הוא יצא ללחימה במסגרת צוות הקרב החטיבתי של חטיבה 460 תחת פיקודו של גיא חסון, שהיה חבר ותיק שלו.

לפיכך, במקביל לגיבוש הכוח של שלוש פלוגות השריון בגדוד שלו הוא לחץ ללא הרף על הממ"ט להורות על גיוס פלוגת החרמ"ש - כוח המילואים של חיילי החי"ר במסגרת צוות הקרב הגדודי ההולך ומוקם. המשימה הזאת

הצליחה בסופו של דבר, ובליל שישי ניתנה הפקודה לגייס גם את כוח החרמ"ש שנוסף עתה למצבת הכוחות של גדוד שלח. רק אז, כאשר הגדוד נערך כבר בפועל ללחימה, הגיעה פקודה חדשה שעמדה בסתירה לכל המבנה שהוקם במהלך השבוע האחרון: גדוד שלח יועבר לפיקוד צוות הקרב החטיבתי של חטיבה 261, חטיבת החי"ר של בית־הספר לקצינים ולא יפעל תחת פיקודו של חסון. אבראהים סיפר:

הפקודה שמעבירה אותנו לצוות של בית־הספר לקצינים ניתנה בליל שישי, 11 ביולי 2014. כבר למחרת בבוקר בשבת גייסה פלוגת החרמ"ש שאנשיה הגיעו עם מפקדם רס"ן לירן זך בשבת בבוקר. בינתיים, תיאמתי את הפעלת הגדוד מול חטיבת בית־הספר לקצינים. נמסר לי שאנחנו נפעל במסגרת אוגדה 162 כשמטרתנו לפגוע בתשתיות אויב במרכז הרצועה לאורך ציר כיסופים. גם כאן הדברים מורכבים יותר ממה שזה נראה. מבחינה מבצעית טהורה אני אמנם כפוף לחטיבה 261, אבל בפועל ברמה המקצועית טכנית אני בהחלט מקבל הוראות, הנחיות ועצות טובות מגיא חסון מפקד החטיבה - שנשאר בעצם המפקד שלי.

אני בודק שוב את הסגלים שאימנו כל השבוע ואת החיבור שלהם לטנקים. מדובר בטנקים מיושנים יחסית שאינם מוגנים לא על־ידי "מעיל רוח" ולא על־ידי אמצעי הגנה אחרים כמו פלטות גחון או "קרני חזיר", האמורים לסייע נגד מטעני גחון רבי עוצמה או מכשולים בנויים. האנשים המדהימים שלי עבדו כל השבוע על הכלים האלה בשיזפון, וגם כשהועלו לנקודת הכינוס המשיכו לעבוד עליהם עד הרגע האחרון ממש. הם קיבלו ממני את פקודת התנועה לצאת, ופשוט ירדו מן הטנקים שבהם טיפלו ונכנסו לעמדות. המעבר הזה בין שגרה ללחימה היה חד מאוד, ולמרות הכול ברור לי לגמרי שזו מלחמה, וכאן לא שואלים שאלות, ושאיני מאמין לגמרי גם באנשים שלי וגם בכלים שאני מצליח להעמיד לרשותם.¹⁴²

במקביל להכפפת גדוד שלח לחטיבת בית־הספר לקצינים הזעיק אבראהים גם

את פלוגת החרמ"ש, לוחמי החי"ר האורגניים של הגדוד שלו. פלוגת המילואים הזאת, בפיקודו של רס"ן לירן זך, פעלה עם גדוד 532 כבר למעלה מעשור, והיא גויסה אך ורק לקראת לחימה בכל פעם שבה הגדוד היה אמור לפעול במתווה של לחימה. בימים כתיקונם, כאשר הגדוד עסק בתפקידו המקורי - הכשרת צוותי הטנקים - גויסה פלוגת החרמ"ש לאימונים במטרה להבטיח את יכולותיהם של חייליה.

לשיחת הטלפון הזאת ביום שישי חיכה רס"ן זך כבר יותר מעשר שנים. זך (39), שנולד בקיבוץ יגור וחבר בו, מנהל את מחלקת הייצור בחברת "לגין טובופלסט" המייצרת שפופרות פלסטיק. הוא איש מילואים למעלה מעשור. את דרכו הצבאית החל זך בפלוגת בני המשקים של הנח"ל המוצנח - גדוד 50. את שירותו הצבאי הסדיר סיים לאחר שמילא תפקיד של מפקד פלוגה בבית-הספר למ"כים, ולאחר מכן בגדוד חרוב שבחטיבת כפיר.

לאחר שסיים את השירות הסדיר ב־2003 הוא החל את פרק ב' בשירותו הצבאי - זך מונה למפקד פלוגת החי"ר המשוריין של גדוד שלח. לצד ההתמקצעות בתחום לחימת החי"ר חייב התפקיד הזה הרבה סבלנות ואורך רוח משום שבניגוד ליחידת מילואים רגילה, הפועלת כישות עצמאית, פלוגת החרמ"ש שבפיקודו מתפקדת בפועל לא כיחידת מילואים אלא כחלק אורגני של יחידה סדירה. פלוגת החרמ"ש מתאמנת באופן שוטף וסדיר, כמו כל יחידת מילואים לוחמת אחרת בצה"ל, אך היא מופעלת רק כאשר הופך הגדוד ממסגרת אימון והדרכה למסגרת לוחמת, ואז היא חוברת אליו כפלוגת החי"ר האורגנית של גדוד השריון.

בניגוד מוחלט לתחלופה הגבוהה מאוד של חיילי גדוד שלח - שהם בימים כתיקונם חניכים בצמ"פ במשך כמה חודשים, או לכל היותר אנשי סגל העושים בגדוד את שירותם הסדיר - לוחמי פלוגת החרמ"ש נותרים בה שנים רבות. הם מתאמנים שוב ושוב בתרגולות החי"ר הידועות: לחימה בשטח פתוח, לחימה בשטח בנוי, לחימה ביעד מבוצר, התמודדות עם מנהרות, מטווחים ומסעות. לוחמה משקיעים במשך שנים מאמצים רבים כדי לשמור על רמה מקצועית גבוהה כך שיוכלו לפעול ביום פקודה ככוח חי"ר מקצועי

שייתן מענה אופטימלי למפקד הגדוד.

במלחמת לבנון השנייה, ב-2006, כאשר אבראהים היה קצין המבצעים של גדוד 82 (געש), הפלוגה לא גויסה כלל מכיוון שהגדוד לא יועד ללחימה. העובדה הזאת גרמה לתסכול רב בקרב לוחמי הפלוגה. התחושה הייתה שהפלוגה לא גויסה משום שאין בה צורך מבצעי של ממש, ומשמעות הדבר היא שאין טעם בהמשך האימונים המתשיים. רס"ן זך, המ"פ הוותיק, השקיע מאמצים רבים כדי לשכנע את חייליו כי תרומתם משמעותית וכי יבוא יום והגדוד ייקרא לקרב.

שנתיים לאחר מכן - במהלך מבצע "עופרת יצוקה" - התקבלו פקודה להפעלת הפלוגה לקראת לחימה ברצועת עזה. הפלוגה גויסה, חוילה במהירות, ולאחר אימון קצר קיבלה משימות משמעותיות לביצוע. המורל של לוחמי המילואים הרקיע שחקים, אולם אז באה האכזבה - המבצעים המתוכננים לא בוצעו בסופו של דבר. שוב נשמעו קולות שטענו שהפלוגה גויסה אף שהיה ברור שאין כוונה לשלוח אותה ללחימה בפועל. ההחלטה על הפעלתה של פלוגת החרמ"ש ככוח לוחם הייתה תלויה לחלוטין בהחלטה על הפעלתה של חטיבת בני אור ככוח ההופך מגוף הדרכה לכוח לחימה.

ואז הגיעה שיחת הטלפון ביום שישי, 18 ביולי 2014. אחרי למעלה מעשור הפכה השיחה הזאת באחת את פלוגת החרמ"ש - כמו את כל יתר שלושת גדודי ההכשרות וגדוד אמצעי הלחימה של חטיבת בני אור - לכוח לוחם מהשורה הראשונה.

לוחמי הפלוגה התקבצו במהירות, ועד שבת, 19 ביולי, המצבה הייתה מלאה. לנקודת הכינוס הגיעו במקביל גם חיילי מילואים מפלוגות אחרות. מפה לאוזן עברה בעקשנות שמועה שלפיה מילואי החי"ר גויסו למטרות שמירה ואבטחה בתחומי מדינת ישראל או במחנות שבויים העתידיים לקום באזור. השמועות האלה לא התקבלו באהדה בפלוגת החרמ"ש של שלח - הם לא הגיעו לכאן למטרה שונה מאשר לצאת לקרב ולנצח.

מפקד הפלוגה הבהיר באופן בוטה למג"ד שהפעם הגדוד פשוט "חייב" לקבל משימות לחימה משמעותיות, שאם לא כן, ייפגע קשות המורל של הלוחמים שבעי האכזבות. הוא התפרץ לדלת פתוחה - המג"ד לא רק חתר למגע עם האויב, אלא דרש מן הפיקוד שמעליו לקבל משימות איכותיות. עד מהרה ניתנו הפקודות, ועמן המטרה: צפון רצועת עזה.

המ"פ העביר את התדרוכים ליעדים שהוקצו לגדוד שלח ולפלוגה - תפיסת יעדים באזור בית חאנון. בקרב הלוחמים התפשטה תחושה של סיפוק ואתגר - לאחר שנים רבות של אימונים הולכים הפעם על הדבר האמיתי. לפתע התברר שכל השנים של אימונים ותרגולים הכשירו את כולם בדיוק לרגע הזה: כניסה ללחימה כדי להגן על המדינה עם הרבה ביטחון עצמי ודבקות במשימה. במהלך 48 השעות של ההכנות לפני מתן הפקודה והכניסה ללחימה הספיקו לוחמי הפלוגה לראות את שובלי האש של הרקטות הנורות מרצועת עזה לעורף של ישראל ולשמוע את הדיווחים בתקשורת על הנפגעים. הם היו חדורי מוטיבציה להיכנס ללחימה ולהשתיק את האש. זך סיכם:

הבנו כולנו שלאחר כל השנים הרבות שבהן התאמנו ללחימה - תוך ניצול האימונים להתאמה יעדים שנקבל בפועל בלחימה - אנחנו מוכנים לדבר האמיתי. כולם הבינו שאנחנו יוצאים מוכנים לאחר שעברנו את כל המסלול של אימונים שנתיים, תעסוקות מבצעיות, סיורים אופרטיביים, הכנת נוהלי קרב, סגירה קפדנית של השיבוץ הקרבי והכרת השטח במסגרת הגדוד שאליו הסתפחנו עם אמצעי הלחימה שלנו.¹⁴³

צוות המפקדים של חטיבת בית הספר לקצינים התכנס במתקן האימונים בצאלים, וניתנו פקודות אחרונות. שוב, לאחר שינויים רבים, הגיע שינוי לא צפוי שהוכיח כי לא רק שהמלחמה היא ממלכת אי הוודאות, אלא שגם ההכנות לקראתה שייכות לממלכה הזאת. קבוצת הפקודות הסתיימה בשעה 19:00, והתברר שהשתנה יעד התקיפה של הגדוד: לא ציר כיסופים אלא אזור בית חאנון בצפון הרצועה - גזרה שבה יחליף הכוח את צוות הקרב החטיבתי

של "עקבות הברזל" של חטיבה 401. הכול נעשה במהירות מטורפת ותוך כדי קיצור הליכים.

אבראהים הציג בפני קציניו את התכנון וקבוצת הפקודות ביחד, וארבע שעות בלבד לאחר שהסתיימה קבוצת הפקודות בצאלים ניתנה הפקודה לגדוד 532 לצאת לקרב. בשעה 01:00 יצא הטור לדרך; שעת מעבר הגדר נקבעה ל-05:00. 25 טנקי מרכבה סימן 2, יצאו לדרך כשהמג"ד בראש. למרות לחץ הזמן הוא הצליח לעמוד בדיוק רב במשימה. ב-05:00 בבוקר הוא חצה את הגדר. מטרתו הייתה להשתלט על הרכס שבו פעל ביממה האחרונה גדוד 9 עד השעה 08:00 בבוקר. לקראת אור ראשון הוא גילה שהפקודה המקורית שקיבל - לפרוס את כוחותיו בנקודה שנקבעה במפת הקרב - אינה ריאלית. החתירה למגע ורוח הקרב הכתיבו התנהלות אחרת.

לאחר תיאום מהיר באמצעות בוצ'קו קצין המבצעים שלו ועם פיקוד החטיבה והכוחות האחרים המתמרנים בזירה הוא "גנב" כמה מאות מטרים נוספים מהיעד שנקבע לו, ומיקם את הטנקים של הגדוד בעמדה הרבה יותר טובה שממנה השיג גדוד שלח שליטה מצוינת בתצפית ובאש על תא הלחימה הבא. הוא סיכם: "הפקודות כולן בוצעו במדויק, והגדוד תיפקד מצוין למרות שהצוותים שלו נאספו רק שבועיים לפני כן. העובדה שבכל אחד מהטנקים ישבו ארבעה מפקדים בשריון עם יכולות מקצועיות מוכחות הפכה את הכוח שלי לגורם מכריע בזירה".¹⁴⁴

בעת היציאה לקרב וחציית קו הגבול חשו הכוחות כולם מתיחות רבה. בייחוד לוותיקים שבין המפקדים הייתה תחושה מוזרה של התקדמות בנופים מוכרים עוד מהתקופה שלפני ההתנתקות. זך שחזר:

אני ומספר לא גדול של חיילים שלי שירתנו בעזה לפני תקופת ההתנתקות ב-2007. הייתה לנו תחושה לא פשוטה משום שנלחמנו במקומות שבהם הסתובבנו חופשי בעבר, שהיו בשליטה ביטחונית של צה"ל, כמו ניסנית. אינך מבין איך לא לא מזמן היינו שם, ופתאום

המקומות האלה הופכים להיות לאיום הכי גדול עלינו. כל לוחמי פלוגת החרמ"ש היו דרוכים לבצע את תפקידם והתמודדו עם התחושות הטבעיות כל-כך של פחד מחד גיסא ושל רצון אדיר לבצע את המשימה מאידך גיסא.

רגע הכניסה לעזה מיוחד מאוד וקשה מנטלית. אתה מתנתק מן המשפחה, החברים והתקשורת בכך שמשאיר את הטלפון בשטח הכינוס. מגיע נציג של השלישות לוודא שלכולם יש דסקיות ולבדוק העתק של רשימות השיבוץ הקרבי. כאן מתחילים להפנים את העובדה שלא בטוח שכולם יחזרו שלמים, אבל הנחישות והדבקות במשימה חזקים יותר מהכול, ונכנסים בשיא ה"רעל" כדי להשיב את השקט לכל מדינת ישראל.¹⁴⁵

25 טנקים, ובעקבותיהם טור ארוך של נגמ"שים, ובהם לוחמי פלוגת החרמ"ש ודרגים מסייעים לגדוד, עשו את הדרך הארוכה והאטית שבין נקודת הכינוס לנקודת חציית הגדר. גדוד שלח יצא לקרב.

סרן עדני סבור שלרמת הלחימה הגבוהה ולהישגים תרמו לא רק כוח האדם האיכותי והצוותים ב־25 הטנקים של הפלוגות והמעטפת של פיקוד הגדוד אלא גם, ואפילו בעיקר, האימונים והתרגולות המפרכים:

זו הייתה המלחמה הראשונה שלי, ומהר מאוד גיליתי בה שסדר הפעולות המקצועיות והערכים שעוברים אצלנו בחטיבה בפרט, ובשריון בכלל, מדור לדור הם אלה שהכריעו את הקרב. מיד לאחר סיום כל אקט של לחימה עברנו לפעולות השגרה של הכנת הכלים והטיפולים בהם לפני תנועה ואחריה. התרגולות שחזרנו עליהן מאות ואלפי פעמים, ושכל צוות מכיר אותן בעל-פה, שימשו אותנו גם בלחימה עצמה וגם בהמתנה הארוכה לאחר כל אקט של לחימה באותה דרך בדיוק כמו בשגרה. החשש הגדול שלי כמפקד היה מירידת המתח של האנשים שלי מיד

לאחר סיום לחימה. בפועל זה כמעט לא קרה מכיוון ששמרנו על שגרה מבצעית גבוהה. ברגע שסיימנו לירות מה שהחזיק את כולם היו הפקודות, הנהלים והתרגולות שהמשיכו לפעול אוטומטית בדיוק כמו בשגרת האימונים או הלימודים בגדוד.

הדמיון שבין אימון ללחימה ובין תרגולת במתקן אימונים לפעולה בשטח אבו דאכה בח'אן יונס, הביא ליכולת הגמישות של הגדוד לבצע כל פקודה באופן מידי למרות שינוי המשימה. עדני סיכם:

למרות שהפקודות המקוריות שלנו היו לתקוף את האויב מכיוון מזרח, וממש ברגע האחרון הן שונות ואנו תקפנו מכיוון צפון, ביצענו את המשימה במלוואה. זו הייתה תפנית מאוד מאוד חדה - הן מנטלית והן טכנית - מכיוון שנאלצנו תוך כדי תנועה להחליף מפות וללמוד הכול מחדש בדרך לתפיסת העמדות שיחליפו את גדוד 9. השעות האלה היו לא פשוטות. היו הרבה חששות בלב בדרך לחציית הגדר, אבל באופן מוזר דווקא ברגע שחצינו את הגדר והתחלנו להתקדם בתוך הרצועה כל החששות נעלמו והמתח התפוגג. כולנו הבנו פתאום שבצעם אנחנו עושים עכשיו בלחימה בדיוק את מה שעשינו קודם לכן באימונים: אותן תרגולות, אותם גבולות גזרה, אותם יעדים, אותם נוהלי קשר, פיקוד ושליטה ובקרת אש. ההבדל היחיד הוא שהפעם הכול נעשה בכלים טעונים ובדריכות מפני האויב. היינו הכוחות הראשונים בשטח ולא היה לנו שום כוח אחר בגזרה שיכין אותנו ויבצע אֶתנו חפיפה מסודרת. פעלנו בהתאם לתרגולות ולנהלים, וכמובן למדנו לבד במקביל כל הזמן איך לפעול בשיתוף פעולה אופטימלי עם כל החי"ר שמסביב ועם שדרת הפיקוד של חטיבת בית-הספר לקצינים. התוצאות בסופו של קרב היו אופטימליות: מילאנו את כל המשימות בשלמותן וללא אבדות בגדוד.¹⁴⁶

הגדוד סיים בשעות הבוקר את המשימה בהצלחה מלאה, והחליף את גדוד

9 בעמדות שולטות על תא השטח הבא. 24 שעות לאחר מכן ניתנה המשימה הבאה: השתלטות על רכס הגבעות הנמוך שעליו שכנה בעבר ההתנחלות ניסנית, ומשם תקיפת שכונת מגורים שהפכה בפועל למתחם ממונהר וממוגן היטב של חמאס המכונה "מגורי הקצינים".

ביציאה למשימה הזאת נאלצו המג"ד, הקמב"ץ וכל המ"פים להתמודד עם יריב נוסף ומסוכן לא פחות מחמאס: היעד שליטה בכוחות בשטח העלול להביא לירי של כוחותינו על כוחותינו. בשטח נמצאו כוחות רבים, והפיקוד על האירוע היה מורכב. סרן אברהם בוצ'קו הקמב"ץ, שניהל את הלחימה מאחור בנגמ"ש 10/א, תיאר את אירועי הקרב על מתחם "שכונת הקצינים":

מתוך הנגמ"ש הצפוף יחד עם כל שאר בעלי התפקידים כמו קצין המודיעין, קצין השלישות וקצין המינהל האזרחי, אני מתכלל את הכוחות וחייב לשלוט היטב במה שקורה בשטח. השליטה בכלי-כך הרבה כוחות כשאתה לא ממש בעין הסערה אלא מאחור בנגמ"ש היא משימה מורכבת ולא פשוטה.

ביותר ממקרה אחד וביותר משניים התרענו והצלחנו למנוע ירי דו-צדדי ואבדות, ולמרות הכול, במהלך ביצוע המשימה השנייה באזור ניסנית נפתחה אש, ואחד מלוחמי בה"ד 1 נהרג כנראה כתוצאה מירי דו-צדדי. זה קרה כאשר פלוגת חי"ר של בה"ד 1 נכנסה למרחב של הטנקים בקרבה גדולה מדי של טנקים לחי"ר וללא תיאום מספיק, והטנקים שזיהו דמויות חשודות פתחו באש. אחד הלוחמים נפגע - כנראה כתוצאה מהאש הזו.¹⁴⁷

את המאבק הכפול הזה - מול האויב ומול טעויות של כוחותינו - באותן שעות לחימה בין החורבות של ניסנית ומפקדת החטיבה הצפונית ברצועה זוכר היטב גם מפקד פלוגת החרמ"ש רס"ן לירן זך:

נלחמנו ברציפות כאשר לא פעם ולא פעמיים היו מקרים שללא ערנות של המג"ד, ובעיקר שלי, היינו יכולים לצאת למשימה שלא

נסגרו בה כל הפרטים ולהיכנס לדו"צ או לא לקבל חיפוי בזמן ובמקום הדרושים. בשני המקרים עלולות היו להיות תוצאות קשות ואבדות רבות בנפש. הרגשתי כל הזמן שאני חייב מצד אחד לא להעביר את החששות שלי לחיילים, ומצד אחר לטפל בעניין מול הגדוד. אני זוכר היטב לדוגמה כיצד ביקשו שניכנס באזור זיקים לתוך רצועת עזה למשימות הגנה, תצפית ואיתור מנהרות התקפיות.

כאשר נכנסתי לבדי עם מחלקת טנקים של הגדוד לבצע סיור מקדים עוד לפני היציאה למשימה העיקרית זיהיתי כוח של בה"ד 1 שנמצא בדיוק במקום וביצע את המשימה שאנו היינו אמורים לבצע שעות בודדות לאחר מכן. באותו מקום בדיוק היה לאחר מכן ירי קטלני בין כוח של בה"ד 1 לטנקים של הגדוד (כולל המג"ד והסמג"ד), ונהרג חייל של בה"ד 1 ועוד חייל נפצע, כאשר הפלוגה שלי בתווך. מבחינתנו, לא היה חסר הרבה שגם חייל שלנו ייהרג.¹⁴⁸

המטרה של משימת תפיסת רכס ניסנית הייתה לשלוט באש על שכונת "מגורי הקצינים". השכונה הזאת הוקמה במימון האיחוד האירופי, ולכן נהנתה בעבר ממעין חסינות, ולא נערכו נגדה פעולות כמו אלה שנעשו נגד יתר המתחמים של חמאס. ב־22 ביולי 2014 בבוקר פעל בגזרה גדוד 932 גרניט של חטיבת הנח"ל, ומכיוון שכונת "מגורי הקצינים" נפתחה עליו אש. סא"ל אבראהים קיבל פקודה לתקוף את השכונה כדי לבודד את האגף של גדוד גרניט ולאפשר לו לבצע ללא הפרעה את משימותיו.

הוא ביצע את הפקודה תוך שילוב התנועה והאש האופייני לשריון מחד גיסא והחתירה למגע האופיינית לגדוד מאידך גיסא. בהנחייתו ובהכוונת הקמב"ץ סומנו המטרות, והגדוד פגע בעשרות מהן באמצעות ירי של עשרות פגזי "חלולין", ולראשונה בתולדותיו, גם באמצעות ירי של פגזי "רקפת", המותאמים לתותחי ה־105 מ"מ, הנמצאים בטנקים של הגדוד. הפקודות שהוטלו על הגדוד מולאו במלואן, המטרות הושגו והאש פסקה. הגדוד סיים את הלחימה ללא נפגעים.

לאחר שהסתיים שיתוק מקורות הירי ב"שכונת הקצינים" הקים הגדוד מגן ברכס ניסנית. ואולם למג"ד לא הייתה כל כוונה להותיר את אנשיו במגן ולחזור לשגרה ולטפולים בכלים בשעה שהלחימה מסביב נמשכת. את הלילות הבאים הוא ניצל היטב לפשיטות לילות על יעדי האויב שבסביבה. בפשיטות האלה הוא ניצל היטב את כוחות העזר שעמדו לרשות הגדוד - סוללת הארטילריה והפעלת מטוס קרב של חיל האוויר - שסייעו בטיפול במטרות מורכבות במיוחד. לאחר שהסתיימה הלחימה באזור פינה הגדוד את המגן וחזר לארץ. סרן אריאל קירשנבוים מפקד פלוגה ע' יצא עם הפלוגה שלו מדי לילה לתקוף יעדים בשכונת הפחונים שמצפון לשכונת אל-עטטרה שבה התנהל שש שנים קודם לכן קרב הדמים הקשה במבצע "עופרת יצוקה". קירשנבוים סיפר:

היו לנו שם מספר זיהויים שפגענו בהם ללא מגע ישיר עם האויב. ירינו למטרות שנתן לנו המודיעין, או לכיוון דמויות חשודות תוך שימוש מסיבי בפגזי ה"חלול", המיושנים יחסית, ובפגזי ה"רקפת", החדשים יותר, שהיו מתאימים לטנקי המרכבה סימן 2 שלנו. עשינו הכול בביטחון עצמי רב, ומעולם לא הפריע לנו שבגלל הדגם המיושן יחסית של הטנקים אין בהם מנגנון הגנה ממטענים חלולים של "מעיל רוח". הלוחמים שלי - אותה תערובת של צוערי קורס קציני שריון, מועמדים ליציאה לקורס קצינים בה"ד 1 וצוות ההכנה לקורס מט"קים שרובם לא הכירו בתחילת הלחימה זה את זה - היו כעבור פחות מ-48 שעות של לחימה צוות מגובש שנלחם ביחד וממלא את כל משימותיו. הם למדו להכיר זה את זה, להעשיר הדדית איש את רעהו בניסיון הקרבי שרכשו ביחד, להתחבר ולהילחם, וב"ה בסופו של כל המסלול הזה הם חזרו הביתה בשלום.¹⁴⁹

עם תום הלחימה חזרו אט אט הכוחות לשגרת החיים של מסלול הכשרת לוחמי שריון במסגרת גדוד הצמ"פ ולהסקת המסקנות והלקחים מן הלחימה. זה בדיוק הזמן לבדיקת המאמצים וההישגים שהושגו ולמעבר של הכוח כולו ממתכונת של כוח מבצעי לוחם למסגרת של כוח לומד, מתרגל ומעצב את דמותם של לוחמיו כאנשי שריון.

במהלך ימי הקרבות עברו לוחמי הגדוד 3,434 ק"מ בטנקים שפשטו מדי יום וליילה על יעדים. הם ירו 1,131 פגזים. לפחות 37 לוחמי חמאס נהרגו, ונפגעו קשות תשתיות האויב. כאמור, כל אלה הושגו ללא אבדות בנפש של לוחמי הגדוד.¹⁵⁰

סא"ל אברהמים סיכם את התוצאות, ולנוכח ניסיונו העשיר הוא היה יכול להפיק לקחים תוך השוואה למערכות הקודמות שבהן השתתף:

במלחמת לבנון השנייה הייתי קצין מבצעים בגדוד 82 שהוזעק לנגמ"ש הקמב"ץ ישירות מהלימודים. הפעם, למרות השינויים התכופים בגזרת הלחימה, בצידוד, בצוותים ובמשימות שהוטלו עלינו, הבנו כולנו כל הזמן בדיוק מה רוצים מאתנו, וביצענו את הפקודות בדרך הטובה ביותר. דיברנו זה עם זה ועם כוחות שחברו אלינו בשפה מקצועית טובה וברורה מאוד. למדתי באופן אישי שלהיות מפקד גדוד שריון בצוות קרב גדודי פירושו אמנם שיחה באותה שפה במישור הטקטי של משימות והשגתן, אך בשפה אחרת לחלוטין במישור הלוגיסטי-מינהלתי.

למדתי שמילוי בטן של טנק בפגזים ללא עזרתו של מ"פ מפקדה "אורגינלי" משלך זו משימה לגמרי לא פשוטה, כפי שלא קל להסביר לקצין לוגיסטיקה של גדוד חי"ר עד כמה שונה הליך התדלוק של טנק מזה של כלי רכב רכים שאותו הוא מכיר מגדוד החי"ר. הייתי גאה מאוד בהישגים של הגדוד שלי שאותו הצלחתי לגבש בתוך ימים ספורים עם שני מ"פים חדשים לחלוטין וחסרי ניסיון, ולצדם גם קמב"ץ המתחיל לראשונה את תפקידו אצלי בגדוד. עבורי כמפקד, זו תחושה, שאין טובה ממנה, לראות את הגדוד שבנית מבצע משימות במקצועיות ובגמישות מרבית, משיג את כל מטרותיו עד האחרונה שבהן וחוזר הביתה ללא נפגעים.¹⁵¹

150 סיכום מבצע צוק איתן, פרק 2: הלחימה במספרים, 2014.

151 ריאיון עם סא"ל השאם אברהמים, 2015.

סרן אברהם בוצ'קו, הקמב"ץ המאוכזב, הצטרף לדעתו והרחיב את מסקנתו של אברהם בנוגע לגדוד 532 לשריון כולו: "למדנו כולנו שטנקיסט יכול לבצע כל תפקיד שמטילים עליו גם אם הוא שונה מהמתוכנן בתוך שעות בודדות מקבלת הפקודה".¹⁵² זך, בניגוד ליתר מפקדי הפלוגות בגדוד ששבו לשגרת העשייה הצבאית של הכשרת צוותי טנקים, חזר למחלקת הייצור של מפעל האריזות בקיבוץ יגור. אנשיו, שהשתחררו לאחר 14 ימים אינטנסיביים מאוד של אימונים ולחימה, חזרו לחיי האזרחות שלהם. בניגוד למלחמת לבנון השנייה, למבצע "עופרת יצוקה" ולמבצע "עמוד ענן", הוא יכול עתה ללחוץ ידיים, להביט בעיני אנשיו ולומר להם עד כמה הוא גאה בהם ובכל מה שעשו. זך סיכם: "מבצע 'צוק איתן' תרם הרבה למבצעיית של הפלוגה ולהבנה של כלל הלוחמים שיש להם חלק חשוב בהצלחת המבצע בכך שסומכים על הפלוגה ומאמינים בה. זו הייתה התחושה של האנשים שלי כאשר נפרדתי מהם".¹⁵³